

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:3732

av **Betty Malmberg (M)**

Synfält och körkortskrav

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Transportstyrelsens krav på synfält bör anpassas till rådande forskning och evidens och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att harmonisera Transportstyrelsens krav på synfält med kraven i övriga EU-länder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att utvärdera Transportstyrelsens statistiska synfältskrav från 2010 kopplat till deras påstådda effekt på körförmågan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I samband med vissa sjukdomar måste körkortsinnehavare genomgå test för att se huruvida deras synfält har påverkats. Det är ett område inom vilket Sverige har västvärldens strängaste krav. Det är Transportstyrelsen som har utfärdat riktlinjerna utan förankring i internationell forskning och i vissa fall i strid med denna.

Likaså är den statistiska mätmetoden mycket ifrågasatt vad gäller bedömning av körförmåga. Det märkliga är att det exempelvis får till följd att personer med full synskärpa, det vill säga 1.0 på båda ögonen men med smärre synfältsbrister fråntas sitt körkort, medan en person som har svag synskärpa (0.5 på ett öga och 0.0 på det andra) tillåts att behålla sitt körkort i enlighet med EU-direktivet på området.

För att eventuellt kunna återfå sitt körkort har personer med denna typ av ned-sättning i synfältet möjlighet att testa sig i en körsimulator hos Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI, i Linköping.

Testet kostar 18 750 kronor att genomföra och bekostas av den enskilde. Testet erbjuds bara på en plats i landet och kön till detta är mycket lång. Statistiken från dessa test är anmärkningsvärd eftersom den visar att körförmågan inte hade påverkats hos 60 procent (VTI augusti 2017) av de som berövats sina körkort och genomfört testet. Det

tyder på att flera tusen svenskar årligen förlorar sina körkort på felaktiga grunder med i många fall olyckliga konsekvenser för den enskilde.

Regeringen har vid flera tillfällen försvarat det stora antalet återkallade körkort med hänvisning till trafiksäkerheten. Problemet är bara att sedan Transportstyrelsen skärpte synfältskraven 2010 har dödstaten i trafiken slutat minska!

Det finns också läkarexpertis samt internationell forskning som tydligt visar att det ökade antal personer som får sina körkort återkallade på grund av synfältsdefekter inte är de som orsakar olyckorna. Se till exempel <http://www.transportarbetaren.se/hoga-synfaltskrav-for-chaufforer/115/> och den norska Trafikksikkerhetshåndboken (Alena Høye, Rune Elvik, Truls Vaa, Michael Sørensen, 2014).

En av Sveriges främsta ögonläkare, professor Bo Philipson, hävdar att Transportstyrelsen har alltför högt ställda synfältskrav för fordonsförare. Han menar dessutom att det är fel att det som ligger till grund för en återkallelse av körkort baseras på ett statiskt test och att dessa test inte är så relevanta eftersom man ändå rör blicken när man kör.

De tester som erbjuds vid VTI har också begränsningar. Dels är det många som blir illamående då de kör i simulatoren, dels är den inte lämplig för äldre personer som saknar de ungas förmåga att använda spel.

Märkligt är dessutom att de svenska reglerna kring frågan inte är harmoniserade med EU:s direktiv och praxis inom EU.

I rapporten som ligger till grund för EU-direktivet (New standards for the visual functions of drivers, Report of the Eyesight Working Group Brussels, May 2005) står det att mätapparater endast kan grovgallra vem som behöver undersökas vidare.

Med tanke på det stora antal personer som påverkas och får sin tillvaro kringskuren till följd av de statistiska gränsvärden som Transportstyrelsen föreskriver, är det viktigt att utvärdera vilka konsekvenser detta har fått och vilka faktiska effekter det har på körförmågan.

Med hänvisning till ovan anser undertecknad att reglerna kring nedsättning i synfält och körkortstillstånd bör harmoniseras med EU:s direktiv och praxis, att de bör utvärderas samt att de statistiska testerna som ligger till grund för Transportstyrelsens bedömning bör ersättas och större hänsyn tas till den forskning som påvisar bilförarens automatiska metodik att hela tiden röra blicken när de kör. Detta måtte riksdagen ge regeringen tillkänna.

Betty Malmberg (M)